

енглеске политичке традиције је разрађен и уобличен концепт владавине права који се представља и као енглески изум и највише везује за енглеског правног писца Дајсија (A.V.Dicey). Дајси је први употребио овај појам и израз (rule of law) као супротстављање свакој арбитрарној и самовољној власти над појединцем, али и потчињавање грађана и као приватних лица и као државних службеника закону и њихово једнако позивање на одговорност пред законом која се утврђује у поступку пред судовима као органима који су позвани да пружају ефикасну заштиту права и интереса грађана. Овај појам владавине права данас се углавном поистовећује са појмом правне државе; они значе исто иако су настали у различито време и имају различито историјско и идеолошко порекло. Док је владавина права англоамеричка концепција, дотле је правна држава више континентална, европска идеја. Без обзира на ове различите термине којима се представљају, обе имају исто појмовно и демократско значење па их не треба одвајати или разликовати.

1. НАСТАНАК И КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРАВНЕ ДРЖАВЕ (КЛАСИЧНИ КОНЦЕПТ ПРАВНЕ ДРЖАВЕ)

Правна држава је немачка творевина и њу су немачки правни теоретичари смислили и супротставили полицијској држави у којој доминира неуређена и нерегулисана власт. Док је таква полицијска држава настала да заштити тековине буржоаске револуције и учврсти правни положај државе, дотле је правна држава имала да осигура правни положај човека (грађанина) и државну власт стави у однос према правима и слободама човека (грађанина).

Иако је правна држава објавила победу права и постала оличење уређеног поретка у коме владају мудро састављени закони, њој се више придаје политичко него правно значење. Заслугом либералне доктрине, она је добила политичку мисију, одвојила се од строго формалних карактеристика права и правног поретка и усредредила се на остварење темељних вредности грађанског друштва. Тако правна држава превазилази правне оквире јер има огроман капацитет који се не своди само на принцип легалитета. На њу наш угледни академик, проф. Коста Чавошки, гледа као на метаправну идеју и доктрину или политички идеал који тежи позитивном правном поретку у коме се обезбеђују људске слободе и сигурност. Правна држава у себи укључује разноврсне садржаје и правне принципе (принцип легалитета, легитимитета, правну сигурност и др.) али